

GJUHË SHQIPE DHE LETËRSI

Koha për zgjidhje: 240 minuta

Gusht, 2017

Shifra e vlerësuesit TË PARË

Shkruaj
këtu:

Shifra e vlerësuesit TË DYTË

NGJITE KËTU

UDHËZIME PËR KANDIDATIN

Me kujdes lexo udhëzimin! Mos anashkalo asgjë!

Ngjite shifrën në vendin e caktuar në test („Shifra e kandidatit“)

Mos i shfleto faqet dhe mos fillo me zgjidhjen e detyrave pa të dhënë leje mbikëqyrësi.

Testi përmban detyra.

Në detyra duhet të përgjigjesh në një nga mënyrat vijuese:

- duke rrethuar shkrojnë para përgjigjes së saktë;
- duke plotësuar;
- duke nënvizuar pjesë në tekstet e dhëna (fjalë, grupe fjalësh, fjali, paragraf).

Detyrat, pikë së pari zgjidhen në test. Pasi të përfundosh me përgjigjen e pyetjeve në test, **përgjigjet e detyrave barti në listën e përgjigjeve**, sipas Udhëzimit për plotësim të dhënë në të.

Kujdesu për gjuhën dhe drejtshkrimin të përgjigjet. **Shkruaj lexueshëm**. Përgjigjet e palexueshme dhe korrigjimet e paqarta vlerësohen me zero (0) pikë.

Si në test, ashtu edhe në listën e përgjigjeve, shkruaj vetëm me stilolaps të kaltër dhe me shkronja të shkrimit. Përgjigjet e shkruara me laps vlerësohen me zero (0) pikë.

Kopjimi ndalohet rreptësisht. Të gjitha tekstet identike ose të ngjashme, si dhe tekstet e shkruara me dorëshkrime të ndryshme vlerësohen me zero (0) pikë.

Pranë çdo detyre është dhënë numri i pikëve për përgjigjen e saktë.

Për pjesën Hartim është paraparë të shkruash një tekst në temë sipas dëshirës tënde. Mbikëqyrësi do të të japë një fletëshesë në të cilën janë të shënuara temat e propozuara dhe udhëzimet e detyrës sipas të cilave duhet të shkruash.

Të urojmë shumë sukses!

XHA GORIO - HONORE DE BALZAK

*(Fragment nga momentet e fundit të jetës së Gorios
kur është në shtratin e vdekjes)*

- Ah, po të isha i pasur, po ta kisha ruajtur pasurinë time e të mos ua kisha dhënë, ato do të ishin këtu, do të më lanin faqet me të puthura! Do të banoja në një pallat, do të kisha dhoma të bukura, shërbëtorë, zjarr për t'u ngrohur dhe ato do të ishin këtu, me lot nëpër faqe, me gjithë burrat dhe fëmijët e tyre. Do t'i kisha të gjitha. Kurse tani s'kam asgjë! Paraja të jep gjithçka, edhe vajzat! Oh! Ku janë paratë e mia? Sikur të kisha thesare për të lënë, ato do të më rrinin te koka, s'do të dinin ç'të më bënin më parë, do t'u dëgjoja zënë, do t'i shikoja.

Ah, biri im i dashur, djali im i vetëm, më mirë që mbeta i braktisur dhe në mjerim! Të paktën, kur e duan fatzinë, ai është i sigurt që e duan me gjithë shpirt. Jo, desha desha të isha i pasur; do t'i kisha parë! Për besë kushedi? Ato të dyja kanë zemër prej guri. Kaq e madhe ishte dashuria ime për to, sa që s'mbetej vend për dashurinë e tyre ndaj meje.

Një at, duhet të jetë gjithmonë i pasur, duhet t'i mbajë në frerë fëmijët e tij, si kuajt e hasdisur. Kurse unë rrija në gjunjë përpara tyre. Fatzezat! Po e kurorëzojnë denjësisht sjelljen që kanë treguar ndaj meje këto dhjetë vjetët e fundit. Nuk e dini ju se si kujdeseshin ato për mua kohët e para të martesës së tyre! (Oh ç'martirizëm mizor!) U dhash të dyjave nga tetëqind mijë franga, s'kishin si të silleshin keq me mua, as ato, as burrat e tyre. Pa t'i shikoje se si më prisnin: "Këtu babush, atje babaçka". Gjithnjë të shtruar do ta gjeja tryezën tek ato. Me një fjalë, haja bashkë me burrat e tyre, që më nderonin shumë. U dukej se unë diç kisha akoma. Pse vallë? Unë s'kisha folur kurrë për tregëtinë time. Një njeri që u jep të bijave nga tetëqind mijë franga ia vlen që të kujdesesh për të. Dhe ato më s'dinin ç'të më bënin, po u bënin nder parave të mia, jo mua.

Ç'botë e qelbur! Ia kam pirë lëngun unë! Më shpinin me karrocë në teatër dhe, kur më pëlqente, rrija në mbrëmjet që bënin. Shkurt, ato se kishin për turp që ishin vajzat e mia. S'jam budalla unë, jo, mos kini merak, të gjitha i kam vënë re. Gjithë plumbat kanë goditur në shenjë dhe më kanë përshkruar zemrën. E shihja fare mirë unë që ma kishin me djallëzi, po qe sëmundje që s'kishte ilaç.

Në tryezën e tyre rrija si mbi gjemba, se ndjeja veten mirë, si në tryezën e pensionit. Unë s'dija të thoja dy fjalë bashkë. Dhe, kur i pyeste dhëndurët e mi ndonjë nga ata zotërinjtë e shoqërisë së lartë: "Kush është ky zotëria?" Ata i përgjigjeshin: "Është babai i florinjve, është i pasur". "Hej, dialli!" Ia bënte ai dhe më vështronte me respektin që iu bënte florinjve. Po dhe në besdiseshin ndonjëherë nga unë, ua shpërbleja dyfish me të mira atë bezdi.

Fundja, kush është i përsosur? (Plagë e kam këtë të shkretë kokë!) Unë heq e vuaj tani gjithë sa mund të vuaj njeriu kur jep shpirt, o i dashur Eugjen, po të gjitha këto s'janë asgjë përpara dëshpërimit që më shkaktoi vështrimi i parë i Anastasisë, ai më dha të kuptoja se kisha thënë një marrëzi që e kishte fyer. Vështrimi i saj më futi në dhe të gjallë. Do të desha t'i mësoja të gjitha, por vetëm një gjë e kuptova mirë: që isha i tepërt në këtë botë. Të nesërmen shkova të ngushëllohesha te Delfina, po ja që dhe atje bëra një marrëzi tjetër dhe m'u zemërua edhe ajo. U bëra si i prishur mendsh. Mbete tetë ditë rresht, duke mos ditur nga t'ia mbaja. S'kisha guxim të veja t'i shikoja, trembesha mos më qortonin. Dhe ja që m'u mbyllën dyert e shtëpive të vajzave të mia. "O perëndi! Po ti e di se ç'të zeza kam hequr, meqë ti ke numëruar thikët që kam marrë në atë kohë që më plaku, që më kërrusi, që më nxiu, që më vrau, që më thinji, pse më bën të vuaj sot? Unë e kam larë mëkatin që i kam dashur tepër. Ato janë shpëguar mirë për dashurinë time, më kanë torturuar si xhelate. Ah, sa budallenj janë etërit! I doja aq shumë sa prap shkova te to, si ai kumarxhiu në bixhoz. Vajzat e mia ishin vesi im; ato ishin padronet e mia, ishin gjithçka për mua!

Të dyjave u duhej ndonjë gjë, ndonjë stoli, shërbyeset e tyre ma thoshin dhe unë ua jepja që të më prisnin mirë! Sidoqoftë, ato më kanë dhënë ndonjë mësim të vogël, më kanë mësuar sesi të sillem në shoqërinë e lartë. Oh, nuk pritën shumë, jo.

Zunë të turpërohen për mua në sytë e të tjerëve. Ja se çdo të thotë t'i rritësh mirë fëmijët. Epo unë s'mund të veja në shkollë në këtë moshë. (Më dhemb, më dhemb shumë, o zot! Mjekët, ku janë mjekët, sikur të ma hapin kokën, nuk do të vuaja kaq shumë). Vajzat, vajzat e mia! Anastasinë, Delfinën. Dua t'i shoh. Dërgoni merrini me policë, me forcë! Drejtësia është me mua, të gjithë me mua janë, natyra, Kodi Civil. Unë protestoj! Atdheu do të shkatërrohet, në qoftë se prindërit do të merren nëpër këmbë. Kjo është e qartë. Boshti rreth të cilit sillet shoqëria, gjithë bota, është atësia; të gjitha do të shemben, nëse fëmijët nuk i duan prindërit e tyre...

<p>(1.1) Cila është tema e këtij fragmenti?</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>1 pikë</p> <p><input type="text"/> <input type="text"/></p> <p>1 2</p>
<p>(1.2) Deri në cilin moment vajzat treguan interesim për babain e tyre?</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>1 pikë</p> <p><input type="text"/> <input type="text"/></p> <p>1 2</p>
<p>(1.3) Në cilin vend (institucion) ndodhin ngjarjet në fragmentin e dhënë?</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>1 pikë</p> <p><input type="text"/> <input type="text"/></p> <p>1 2</p>
<p>(1.4) Cili ishte shkaku i besnikërisë së Eugjen de Rastinjakut ndaj Xha Gorios deri në momentet e fundit të jetës së tij?</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>1 pikë</p> <p><input type="text"/> <input type="text"/></p> <p>1 2</p>
<p>(1.5) Me çfarë pune merrej Xha Gorio gjatë jetës së tij?</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>1 pikë</p> <p><input type="text"/> <input type="text"/></p> <p>1 2</p>
<p>(1.6) Çfarë ka studiuar Eugjen de Rastinjaku?</p> <p>_____</p>	<p>1 pikë</p> <p><input type="text"/> <input type="text"/></p> <p>1 2</p>
<p>(1.7) Gabimi kryesor, thelbësor sipas Xha Gorios në raportin e tij me vajzat është, sepse ai nuk ka arritur t'i _____ vajzat e tij.</p>	<p>1 pikë</p> <p><input type="text"/> <input type="text"/></p> <p>1 2</p>
<p>(1.8) Cilin drejtim letrar i takon krijimtaria letrare e Balzakut?</p> <p>_____</p>	<p>1 pikë</p> <p><input type="text"/> <input type="text"/></p> <p>1 2</p>

GJERGJ FISHTA - GJUHA SHQYPE

Porsi kanga e zogut t'verës,
 qi vallzon n'blerim të prillit;
 porsi i ambli fladi i erës,
 qi lmon gjit e drandofillit;
 porsi vala e bregut t'detit,
 porsi gjâma e rrfës zhgjetare,
 porsi ushtima e nji tërmetit,
 ngjashtu â' gjuha e jonë shqypare.

Ah! po; â' e ambël fjala e sajë,
 porsi gjumi m'nji kërthi,
 porsi drita plot uzdajë,
 porsi gazi i pamashtri;
 edhë ndihet tue kumbue;
 porsi fleta e Kerubinit,
 ka'i bien qiellvet tue flutru
 n't'zjarrtat valle t'amëshimit.

Pra, mallkue njai bir Shqypтари,
 qi këtë gjuhë të Perëndis',
 trashigim, që na la i Pari,
 trashigim s'ia len ai fmis;
 edhe atij iu thaftë, po, goja,
 që përbuzë këtë gjuhë hyjnore;
 qi n'gjuhë t'huej, kur s'asht nevoja,
 flet e t'veten e lën mbas dore.

Në gjuhë shqype nanat tona
 qi prej djepit na kanë thânun,
 se asht një Zot, qi do ta dona;
 njatë, qi jetën na ka dhânun;
 edhe shqyp na thanë se Zoti
 për shqyptarë Shqypninë e fali,
 se sa t'enden stina e moti,
 do ta gzojn kta djalë mbas djali.

Shqyp na vete, po pik' mâ para,
 n'agim t'jetës kur kemi shkue,
 tue ndjekë flutra nëpër ara,
 shqyp mâ s'pari kemi kndue:
 kemi kndue, po armët besnike,
 qi flakue kanë n'dorë t'shqyptarëvet,
 kah kanë dekë kta për dhë të't'Parvet.

Në këtë gjuhë edhe njai Leka,
 qi'i rruzllim mbretnin s'i a, xûni,
 në këtë gjuhë edhe Kastriota
 u pat folë njatyne ushtrive,
 qi sa t'drisë e diellit rrota,
 kanë me kënë ndera e trimnive.

Pra, shqyptarë çdo fës qi t'jini,
 gegë e toskë, malci e qyteta,
 gjuhën t'uej kurr mos ta lini,
 mos ta lini sa t'jetë jeta,
 por për të gjithmonë punoni;
 pse, sa t'mbani gjuhën t'uej,
 fisi juej, vendi e zakoni
 kanë me u mbajtë larg kambës s'huej,

Nper gjuhë shqype bota mbarë
 ka me ju njohtë se ç'fis ju kini,
 ka me ju njohtë për shqyptarë;
 trimi n'za, sikurse jini.
 Prandaj, pra, n'e doni fisin,
 mali, bregu edhe Malcija
 prej njaj goje sod t'brohrisim:
 Me gjuhë t'veten rnoftë Shqypnia!

(2.1) Gjergj Fishta në momentin kur e vëren se e përbuzin gjuhën shqipe, ai gjuhën:

- A. E këndon
- B. E qan dhe e vajton
- C. E himnizon
- Ç. E lartëson

1 pikë

(2.2) Karakteristikë e stilit të Fishtës është mënyra ekstreme e shfaqjes së ndjeshmërisë:

- A. Bën thirrje mos të harrohet gjuha
- B. Lavdëron dhe mallkon
- C. Qan dhe qesh
- Ç. Përrul dhe e ngre lartë

1 pikë

(2.3) Për të nxjerrë në pah cilësitë e gjuhës shqipe, ai e përdor gjuhën popullore ku:

- A. Shqiptohen fjalë të ëmbla me nuanca nga më të bukurat
- B. Sharje popullore
- C. Mallkime
- Ç. Përqeshje

1 pikë

(2.4) Autori në këtë poezi shtron stilistikisht tezën se gjuha është:

- A. Shenjë për ta parë kombin
- B. Shenjë se prej ku është kombi
- C. Shenjë se në cilën familje merr pjesë
- Ç. Shenjë e njohjes së kombit

1 pikë

(2.5) Në strofën e katërt, Fishta nxjerr në pah fuqinë e shenjtë, Zotin. Qëllimi i tij është:

- A. Të prekë zemrat e besimtarëve që njëkohësisht ta duan Zotin dhe gjuhën
- B. Fanatizmin e tij
- C. T'i sprovtojë besimtarët
- Ç. Bën mëkat kur thotë ashtu

1 pikë

(2.6) Në strofën e pestë dhe të gjashtë del në pah:

- A. Bukuria e gjuhës shqipe
- B. Lashtësia e gjuhës shqipe
- C. Prejardhja e gjuhës shqipe
- Ç. Hipotezat për gjuhën shqipe

1 pikë

VDEKJA E MALËSORIT

Asnjë kokë përkulur
Se ja rrëxoni lisat

Asnjë gjëmë mësa guri
Se ja shembni majet
Asnjë lot asnjë
Se ja shteroni krojet

Në sytë e tij vetëm
Harroi prendimin dita
Ç'mendimi i vrugët
Ç'mendimi i ftohtë ndër vetulla

Lum ky çfarë vdekje.

Azem Shkreli - "Vdekja e malësorit"

(3.1) Për çka bëhet fjalë në këtë poezi?

1 pikë

1	2
---	---

(3.2) Cili moment i jetës së malëorit përshkruhet?

1 pikë

1	2
---	---

(3.3) Përmes cilave tipare u shqua malëtori derisa ishte gjallë?

1 pikë

1	2
---	---

(3.4) Pse përcjellja e malëorit bëhet pa gjëmë dhe pa vaje?

1 pikë

1	2
---	---

(3.5) Cili varg përcakton gjithë rrjedhën e krijimit të poezisë?

1 pikë

1	2
---	---

(3.6) Çfarë domethënie ka vargu i fundit?

1 pikë

1	2
---	---

(3.7) Çfarë vargu ka përdorur poeti në këtë poezi?

1 pikë

1	2
---	---

(3.8) Cilës periudhë letrare i takon Azem Shkreli?

1 pikë

1	2
---	---

<p>4 Krijimtaria e shkurtër epike në prozë, është:</p> <p>A. roman B. tregim C. ep Ç. poemë</p>	<p>1 pikë</p>
<p>5 Në shprehjen „Gëzim i hidhur”, kemi figurën stilistike:</p> <p>A. oksimoron B. metaforë C. personifikim Ç. metonimi</p>	<p>1 pikë</p>
<p>6 Me fjalinë “<i>Na ishte njëherë një burrë me të shoqen e tij shumë të varfër...</i>” fillon:</p> <p>A. fjala e urtë B. gjëegjëza C. përralla Ç. kënga popullore</p>	<p>1 pikë</p>
<p>7 Cili nga këto lloje epike, shkruhet në vargje:</p> <p>A. epi (epopeja) B. romani C. novela Ç. ditari</p>	<p>1 pikë</p>
<p>8 Veprat e Zhan Baptis Molierit i takojnë llojit të:</p> <p>A. romanit B. dramës C. tregimit Ç. poemës</p>	<p>1 pikë</p>
<p>9 Sipas mitologjisë greke, njeriu i parë që fluturoi është:</p> <p>A. Dedali B. Ikari C. Kentauri Ç. Svinga</p>	<p>1 pikë</p>

<p>10 Mbiemri ka kategorinë e shkallës. Mbiemri në gjuhën shqipe ka tri shkallë:</p> <p>A. nyjore, pohore, krahasore B. pohore, sipërore, kallëzore C. pohore, gjinore, kallëzore Ç. pohore, sipërore, krahasore</p>	<p>1 pikë</p>
<p>11 Përemrat vijues “imi, ime, yti, i tij, juaj, e tyre” janë:</p> <p>A. Përemra lidhorë B. Përemra pronorë C. Përemra të pacaktuar Ç. Përemra vetorë</p>	<p>1 pikë</p>
<p>12 Ndajfoljet e vendit i gjejmë me pyetjet?</p> <p>A. Kur?, Prej kur?, Deri kur? B. Si?, N'çmënyrë? C. Ku?, Kah?, Prej nga? Ç. Si?, Pse?, Përse?</p>	<p>1 pikë</p>
<p>13 Mënyrat e pashtjelluara të foljes janë:</p> <p>A. Pjesorja, paskajorja, përcjellorja B. Diftongjet, pjesorja e përcjellorja, mohorja C. Pohorja, krahasorja, sipërorja Ç. Numërori, emri, përemri</p>	<p>1 pikë</p>
<p>14 Fjalët: as...as, edhe...edhe, jo vetëm...por edhe - janë lidhëza:</p> <p>A. Përqasore-kundërshtore B. Veçuese C. Këpujore Ç. Përmbyllëse</p>	<p>1 pikë</p>
<p>15 Varianti i saktë i rrokjes së theksuar është:</p> <p>A. këmishë B. këmishé C. është fjalë e patheksuar Ç. këmishë</p>	<p>1 pikë</p>

16 Cila nga fjalët është shkruar drejt:

- A. shëpalos
- B. çpalos
- C. shpalos
- Ç. ç'palos

1 pikë

17 Fjala mbivlerësoj është formuar:

- A. me prejardhje
- B. me paranyjëzim
- C. me kompozim
- Ç. me përngjitje

1 pikë

18 Lako togfjalëshin moti i nxehtë në trajtën e shquar njëjës, në rasën kallëzore.

1 pikë

1	2
---	---

19 Zgjedho foljen dal në kohën e tashme të mënyrës lidhore, në vetën e parë njëjës:

1 pikë

1	2
---	---

20 Shkruaje fjalën me kuptim të kundërt të fjalës thur:

1 pikë

1	2
---	---

21 Fjalët dhe shprehjet e reja që sapo kanë filluar të përdoren në një gjuhë quhen:

1 pikë

1	2
---	---

22 Shkruaje foljen vallëzoj në kohën e ardhme në vetën e parë njëjës.

1 pikë

1	2
---	---

<p>23 Sipas pjesëmarrjes së zërit dhe të zhurmës, bashkëtingëlloret: [p], [t], [th], [k], [s], [sh], janë bashkëtingëllore të</p> <p>_____</p>	<p>1 pikë</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px; display: flex; align-items: center; justify-content: center;">1</div> <div style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px; display: flex; align-items: center; justify-content: center;">2</div> </div>
<p>24 Mbiemrin <i>i keq</i> shkruaje në shumës?</p> <p>_____</p>	<p>1 pikë</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px; display: flex; align-items: center; justify-content: center;">1</div> <div style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px; display: flex; align-items: center; justify-content: center;">2</div> </div>
<p>25 Frazelogjizmin <i>la mbathi me të katra</i> zëvendësoje me një fjalë të vetme:</p> <p>_____</p>	<p>1 pikë</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px; display: flex; align-items: center; justify-content: center;">1</div> <div style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px; display: flex; align-items: center; justify-content: center;">2</div> </div>
<p>26 Shkruaje trajtën e shkurtër të përemrit vetor <i>unë</i> në numrin shumës, në rasën kallëzore.</p> <p>_____</p>	<p>1 pikë</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px; display: flex; align-items: center; justify-content: center;">1</div> <div style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px; display: flex; align-items: center; justify-content: center;">2</div> </div>
<p>27 Në fjalinë: <i>Nënë Tereza është nobelistja e parë shqiptare</i>, fjala <i>nënë</i> në sintaksë është:</p> <p>_____</p>	<p>1 pikë</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px; display: flex; align-items: center; justify-content: center;">1</div> <div style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px; display: flex; align-items: center; justify-content: center;">2</div> </div>
<p>28 Si bën folja <i>blej</i> në vetën e dytë shumës, koha e tashme, mënyra dëshirore?</p> <p>_____</p>	<p>1 pikë</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px; display: flex; align-items: center; justify-content: center;">1</div> <div style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px; display: flex; align-items: center; justify-content: center;">2</div> </div>
<p>29 Fjalja: <i>Rrofshi e qofshi, o djem!</i> sipas kuptimit është fjali:</p> <p>_____</p>	<p>1 pikë</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px; display: flex; align-items: center; justify-content: center;">1</div> <div style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px; display: flex; align-items: center; justify-content: center;">2</div> </div>
<p>30 Si quhen në morfologji fjalët që shprehin një tipar të një frymori a të një sendi?</p> <p>_____</p>	<p>1 pikë</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px; display: flex; align-items: center; justify-content: center;">1</div> <div style="border: 1px solid black; width: 30px; height: 30px; display: flex; align-items: center; justify-content: center;">2</div> </div>

BIOENERGJIA

Fjala bioenergji rrjedh nga fjalët greke: bios - jetë dhe energji - punë, veprim. Bioenergja i është e njohur njerëzimit që nga lashtësia dhe është përdorur atëherë, e përdoret edhe sot, për shërimin e shumë sëmundjeve ose lehtësimin e dhembjeve të sëmurët, me anë të furnizimit natyror me energji, pa ndihmën e medikamenteve dhe aparateve, por duke transferuar energjinë tonë personale, me anë të duarve, mbi trupin e të sëmurit, pa e prekur atë.

Edhe Jungu, në teorinë e tij të “Vetëdijes kolektive dhe të simboleve të arketipave”, thotë se njeriu është qenie psikoenergjetike dhe se shëndeti i tij varet shumë nga ajo se si energjia qarkullon nëpër trupin e tij, madje, çfarë ndien, mendon, dëshiron etj.

Siç thamë më lart, bioenergja i është e njohur njerëzimit që nga kohët më të hershme. Indianët e njohin këtë energji qysh para 5000 vjetësh dhe e quajnë “prana”. Këtë energji universale ata e konsiderojnë burim të jetës. Me anë të ushtrimeve të Jogës, ata manipulojnë edhe sot me këtë energji, nëpërmjet teknikës së frymimit, meditimit dhe ushtrimeve fizike, për ta mbajtur organizmin në gjendje të kthjellët, të qetë dhe të shëndoshë.

Edhe kinezët e njohin këtë energji dhe e quajtën Ch’i. Sipas filozofisë së tyre, e gjithë materia e gjallë apo edhe ajo që konsiderohet e “vdekur”, është e përbërë dhe e përshkruar nga kjo energji. Energjia Ch’i përmban dy pole të forcës, Jin dhe Jang. Kur Jin dhe Jang janë në baraspeshë, sistemi i gjallë (organizmi) është i shëndoshë, ndërsa kur midis tyre sundon disharmonia (jobaraspesha), si rezultat i sajë kemi gjendje të sëmurë.

“Kabala” - teoria mistike e hebrenjve, që ka filluar të paraqitet rreth 450 vjet para Krishtit, bënë fjalë për këtë energji si dritë e shndritshme, dritë astrale. Krishterimi portretonte figurën e Isait dhe figurat tjera të larta shpirtërore të rrethuara me dritë të lehtë e të shndritshme (aureolë) mbi kokë. Shumë mësimë ezoterike, si tekste të vjetra hinduse, teozofistët, tibetasit, budistët e Indisë, zen - budistët e Japonisë, Zonja Blavocki, Rudolf Shtajner e shumë personalitete tjera, që janë marrë me çështje shpirtërore, flasin dhe e përshkruajnë këtë energji.

Në fillim të shekullit XII, Buraku dhe Liberi kanë vërejtur se qeniet njerëzore kanë energji, e cila mund të provokojë ngacime edhe në largësi. Ata kanë cekur se një person, me vetëdëshirë, mund të provokojë efekte pozitive ose negative tek personi tjetër, pa prekje fizike. Edhe Paracelsusi, në Mesjetë, këtë energji e ka quajtur “Iaster” dhe thoshte se ilasteri është i përbërë nga forca e jetës dhe materies.

Dukurinë e “Energjisë universale”, në vitin 1800, e vëren edhe Mesmeri, i cili në bazë të kësaj energjie e krijoi “mesmerizmin”. Më vonë, Mesmeri këtë energji e përshkruan si hipnotizëm. Wilhem von Rajhenbahu kaloi 30 vjet duke eksperimentuar në lëminë, të cilin e quajti “forcë tërheqëse”. Ai zbuloi se forca në trupin e njeriut prodhon polaritet të njëjtë me atë që gjendet në kristale. Në bazë të këtij eksperimenti, Rajhenbahu e përshkruan anën e majtë të trupit si po, negativ, ndërsa të djathtën si pol pozitiv. Ky sistem është pothuajse i njëjtë me sistemin kinez: Jin dhe Jang.

Në vitin 1919, dr. Wiliam Killner bëri publike kërkimet e veta rreth energjisë njerëzore, për të cilën thotë se e ka parë nëpërmjet ekraneve të ngjyrosura dhe filtrave. Ai shkruan se ka parë tri shtresa në formë të mjegullës rreth trupit të njeriut. Këtë mbështjellës ai e quan “aura”. Killner zbuloi gjithashtu se paraqitja e aurës tek njerëzit është e ndryshme, varësisht nga mosha, vetitë mentale - emocionale dhe gjendja e tyre shëndetësore. Në bazë të kësaj, Killner zbuloi sistemin e diagnostifikimit në bazë të ngjyrave, përmbajtjes dhe dukjes në përgjithësi të mbështjellësit të trupit, pra aurës.

burimi: <http://www.sa-kra.ch/bioenergja.htm>

(31.1) Fjala **bioenergji** rrjedh nga:

- A. Greqishtja
- B. Persishtja
- C. Latinishtja
- Ç. Sanskritishtja

1 pikë

(31.2) Bioenergja shëron semundjet apo lehtëson dhimbjet me anë të:

- A. Medikamenteve
- B. Terapisë fizikale
- C. Furnizimit natyror me energji
- Ç. Aparaturës së posaçme

1 pikë

(31.3) Sipas Jungut dhe teorisë së tij, shëndeti i njeriut varet nga:

- A. Mënyra e të ushqyerit
- B. Marrja e terapisë
- C. Aktiviteti fizik
- Ç. Qarkullimi i energjisë në trupin e tij

1 pikë

(31.4) Si e konsiderojnë indianët bioenergjinë?

- A. Si mënyra e vetme e mjekimit
- B. Si burim të jetës
- C. Si shpëtim të jetës
- Ç. Si terapi më e vjetër

1 pikë

(31.5) Kinezët bioenergjinë e quajtën:

- A. Prana
- B. Kabala
- C. Ch'i
- Ç. llaster

1 pikë

(31.6) Si e përshkruan Mesmeri bioenergjinë?

- A. Si shëndet për trupin
- B. Si hipnotizëm
- C. Si forcë tërheqëse
- Ç. Si forcë shkatërruese

1 pikë

(31.7) 30 vjet eksperimentim në lëmin e quajtur forcë tërheqëse bëri:

- A. Killneri
- B. Mesmeri
- C. Wilhem von Rajhenbahu
- Ç. Buraku dhe Liberi

1 pikë

(31.8) Mbështjellësin e përbërë përj disa shtresave në trupin e njeriut, Wiliam Killneri e quajti:

- A. Aura
- B. Aureolë
- C. Mesmerizëm
- Ç. Dritë astrale

1 pikë

(31.9) Kur Paracelzusi tregon se bioenergjia është e përbërë nga forca e jetës dhe materies?

- A. Në antikë
- B. Në shekullin njëzetën
- C. Në shekullin tetëmbëdhjetë
- D. Në mesjetë

1 pikë

(31.10) Sa shtresa në formë të mjegullës përreth njerut ka parë Wiliam Killneri?

- A. Një
- B. Dy
- C. Tre
- D. Katër

1 pikë

A MUND TË NDODHË TRANSFERIMI I MENDJES?

Është interesante ta përfytyrosh trurin si një kompjuter biologjik, me indet në rolin e harduerit dhe veprimtarinë elektrike të trurit në rolin e softuerit.

Nëse do të ishte kështu, transferimi i mendjes mund të ishte diçka e arritshme nga ana teknike, së paku derisa të krijohen sistemet e avancuara të elektrodave për të arritur diçka të tillë.

Por sipas ekspertëve vetë shkëputja e mendjes nga lënda është diçka e paarritshme.

"Vetja është në gjithë strukturën," - thotë Charles Higginsi, neurolog dhe inxhinier elektrik i Universitetit të Arizonës. "Është në ndërlidhjen e 100 miliardë neuroneve dhe në formën e veçantë të përçuesve dhe të receptorëve nervorë."

Edhe nëse kirurgët do të mund të transplantonin me sukses trurin, do t'ju duhej të transplantonin dhe shtyllën kurrizore, përndryshe do të rrezikonin memorien e deriatëhershme muskulore të personit.

Një zgjidhje ndaj këtij problemi, vijon më tej Higginsi, do të ishte klonimi. Një klon me sistem qendror strukturalisht identik, mbase do të kishte mundësi të stimulohej me sinjale elektrike që sillen si origjinali.

Por vetë klonimi i njeriut ka mbetur në fantashkencë për momentin, pasi neurologët kanë regjistruar deri më tani vetëm lidhjet e njëkohshme të rreth 100 000 neuroneve - që do të përkonin në total me madhësinë e trurit të peshkut.

Ajo që mund të arrijnë shkencëtarët sot është thjesht të riprogramojnë trurin aty ku ndodhet.

Në Universitetin "Columbia" neurologët kanë implantuar stimulues në thellësi të trurit te njerëzit me depresion që nuk mund të trajtohet ende sipas metodave konvencionale.

Me dërgimin e impulseve elektrike në zona të caktuara, simptomat e pacientëve janë zhdukur në mënyrë të menjëhershme. Pas dy vitesh, personave që u janë implantuar stimulues kanë raportuar se u është zhdukur tërësisht depresioni.

Në këtë vijë shkencëtarët mund të hasin dhe në mundësi të tjera që më parë nuk mendoheshin se mund të arriheshin.

"Mund të ndodhë që të zbulojmë rastësisht se ndërsa përpiqemi të ndalojmë krizën epileptike të ndonjë pacienti, të simulohet sakaq një motiv në korteksin pamor për t'i krijuar personit një memorie të caktuar," thotë Higgins.

Për momentin, duket se transferimi i mendjes është ende fantashkencë, por me kalimin e kohës, dhe natyrisht me eksperimentin e mjaftueshëm, njerëzit mund të gjejnë mënyrën të ngarkojnë memorie në tru dhe të mësojnë kështu aftësi të ndryshme të cilat nuk i dinin më parë.

(Marrë nga "Shekulli")

(32.1) Si mund të arrihet transferimi i mendjes?

1 pikë

1	2
---	---

(32.2) Shkencëtarët thonë që shkëputja e mendjes është:

1 pikë

1	2
---	---

(32.3) Charles Higgins në deklaratën e tij "Është në ndërlidhjen e 100 miliardë neuroneve dhe në formën e veçantë të përçuesve dhe të receptorëve nervorë", e ka fjalën për:

1 pikë

1	2
---	---

(32.4) Sikur të transplatohej me sukses truri, ç'do të nevojitej të bëhej më tej?

1 pikë

1	2
---	---

(32.5) Sipas këtij studimi, çka do ta zgjidhte këtë problem pa e rrezikuar memorien e deriatëhershme të personit?

1 pikë

1	2
---	---

(32.6) Çka mund të arrijnë shkencëtarët aktualisht me mjetet që posedojnë?

1 pikë

1	2
---	---

(32.7) Çka kanë implantuar neurologët e Universitetit "Columbia"?

1 pikë

1	2
---	---

(32.8) Çka kanë raportuar pas dy vitesh personat në depresion, pas implantimit të stimuluesve?

1 pikë

1	2
---	---

FAQE E ZBRAZËT

FAQE E ZBRAZËT